

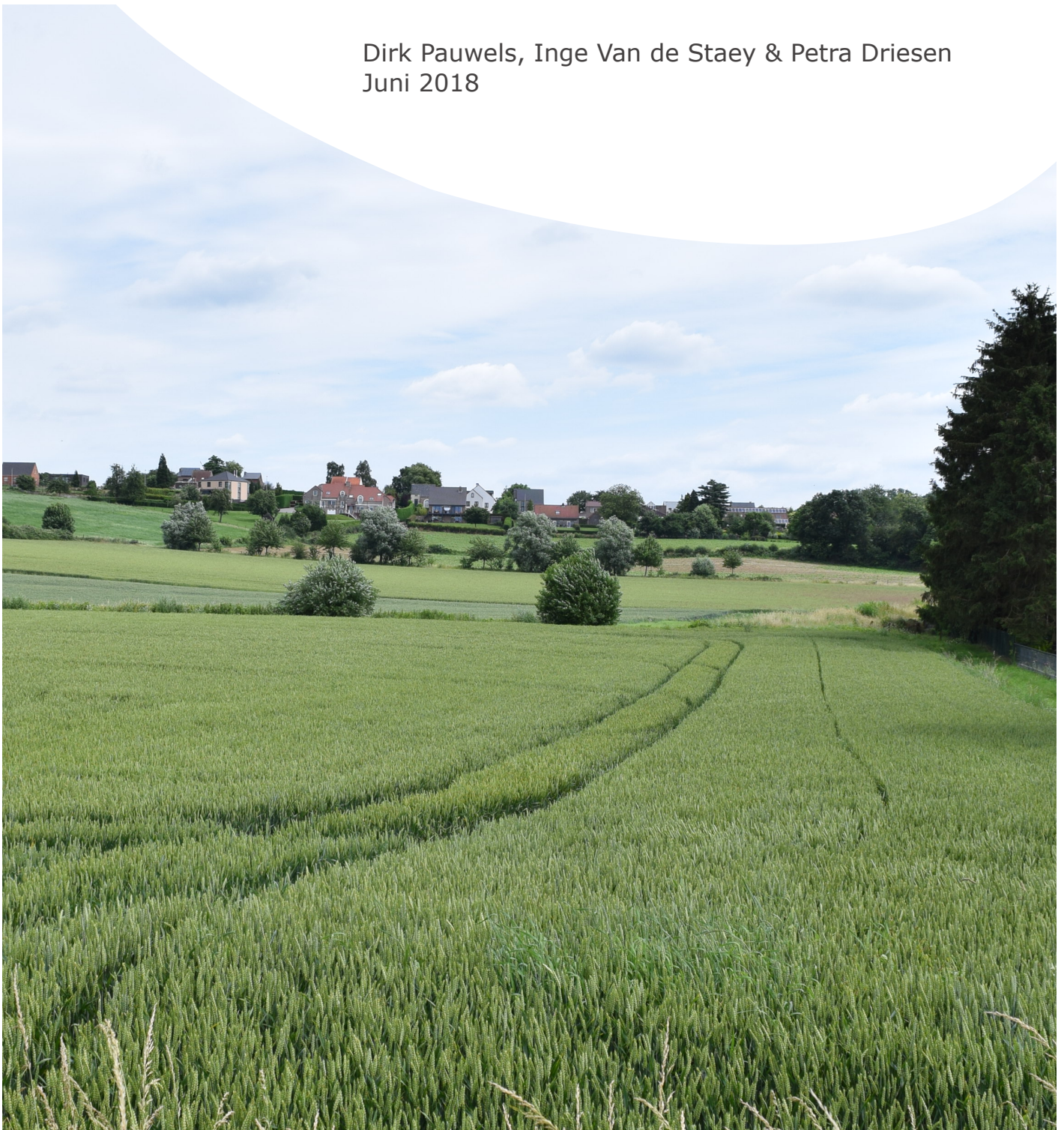
RAPPORT 622

Archeologienota Tongeren-Berg, Molenweg

Uitvoer van erosiebestrijdende maatregelen

Deel 2: Programma van maatregelen

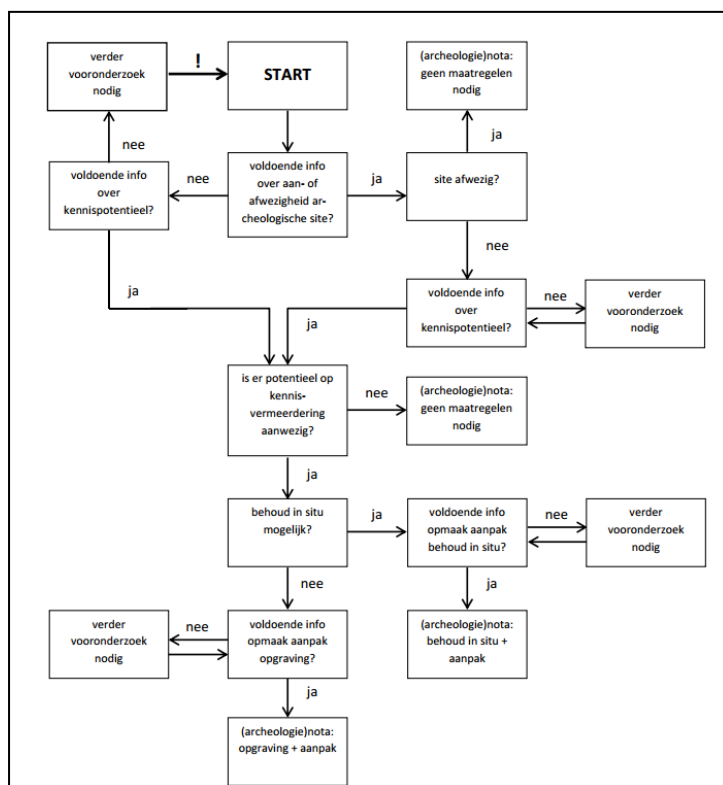
Dirk Pauwels, Inge Van de Staey & Petra Driesen
Juni 2018

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tot op heden werd enkel een vooronderzoek onder de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd (2018C208) met betrekking tot het volledige terrein, kadastraal gekend als Tongeren-Berg, 6de afd., sie. C, 348A, 436V en openbaar domein.

De zone ter hoogte van de geplande bodemingrepen neemt een totale oppervlakte van ca. 2750 m² in op een perceelsoppervlakte van ca. 3,4 ha.

Op basis van het bureauonderzoek is het mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de waarde van het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief (kennispotentieel) en de omgang hiermee. Verder onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Afb. 37: Beslissingsboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 2.0, p. 31).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Het bureauonderzoek heeft de ontegensprekelijke aanwezigheid van waardevol archeologisch erfgoed niet kunnen substantiëren, maar anderzijds ook niet de volledige afwezigheid ervan of verstoring ervan in het verleden kunnen aantonen.

Het bureauonderzoek toonde aan dat het archeologisch potentieel voor het merendeel van de periodes als laag wordt ingeschat. Het archeologisch potentieel voor de Romeinse periode wordt als matig ingeschat.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in *deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte, 1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen* kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De geplande bodemingrepen (totale oppervlakte van ca. 1345 m²) i.h.k.v. de erosiebestrijdingsmaatregelen zijn hogerop beschreven. De aanleg van een aarden dijk (980 m²) impliceert de afgraving van de bouwvoor (30-40 cm). Daarnaast worden twee zones genivelleerd: in het ene geval gaat het om een ophoging (344 m²) van het maaiveld met 20-60 cm, in het andere om een afgraving met ca. 20 cm (90 m²) en 40 cm (224 m²). Daarnaast wordt ook een deel van de Molenweg verlaagd met een 40-tal cm. De overgang van het verlaagde wegdek naar de

lagergelegen graszone aan de noordoostzijde wordt gerealiseerd d.m.v. damwanden. Voor de leegloop van de wateropvangzone in de bocht van de dijk is een verbinding naar de naburige gracht voorzien d.m.v. een 15 m lange leiding waarvoor een sleuf van max. 60 cm breedte en 100 cm diepte wordt gerealiseerd.

Gelet op de bodemkundige karakteristieken is de effectieve verticale impact van de bodemingrepen dus vrij beperkt, in de zin dat de verschillende onderdelen van het project vnl. een verwijdering van (een deel van) de bouwvoor impliceren. In de mate dat de ingrepen effectief de volledige bouwvoor zouden verwijderen en in zoverre zich onder deze bouwvoor effectief een colluviumpakket bevindt (zoals de bodemkaart aangeeft), dan kunnen de ingrepen een negatief effect hebben op dit pakket. Enkel de leegloopleiding naar de gracht vertegenwoordigt duidelijk een diepere ingreep, maar de horizontale impact hiervan is echter vrij beperkt

Een confrontatie van de geplande bodemingrepen met de gegevens uit het bureauonderzoek toont aan dat het colluviumpakket ten oosten van de Molenweg voldoende dik blijkt te zijn, waardoor het mogelijk aanwezige archeologisch bodemarchief tijdens de geplande werken niet geroerd zal worden. Ten westen van de Molenweg is het colluviumpakket beduidend dunner. In deze zone zal echter enkel opgehoogd worden.

1.4 Conclusie

Hoewel de aanwezigheid van archeologische sporen op basis van het bureauonderzoek niet uitgesloten kan worden, wordt voor het onderzoeksterrein geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Een confrontatie van de geplande bodemingrepen met de gegevens uit het bureauonderzoek toont aan dat het colluviumpakket ten oosten van de Molenweg voldoende dik blijkt te zijn, waardoor het mogelijk aanwezige archeologisch bodemarchief tijdens de geplande werken niet geroerd zal worden. Ten westen van de Molenweg is het colluviumpakket beduidend dunner. In deze zone zal echter enkel opgehoogd worden.

Op basis van deze gegevens wordt voor het onderzoeksterrein geen vervolgonderzoek geadviseerd. De kans op kennisvermeerdering wordt daarom als gering ingeschat, waardoor de uitvoer van een vervolgonderzoek kosten-baten te duur is.

De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

BIBLIOGRAFIE

BAUWENS-LESENNE M. (1968) *Bibliografisch repertorium van de oudheidkundige vondsten in Limburg, behoudens Tongeren-Koninksem (vanaf de vroegste tijden tot de Noormannen)*, Brussel, p.37-39.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

DANIËLS P. & J. PAQUAY (reds.) (1914-1916), *Inventaire archéologique des objets existants dans les édifices publics, fascicule 1. Canton de Tongres A-M*, Hasselt, , 9-12.

DE CLERCQ W., BASTIAENS W., DEFORCE K., DESENDER K., ERVYNCK A., GELORINI V., HANECA K., LANGOHR R. EN VAN PETEGEM A. (2001) Waarderend en preventief archeologisch onderzoek op de Axxes-locatie te Merelbeke (prov. Oost-Vlaanderen): een grafheuvel uit de Bronstijd en een nederzetting uit de Romeinse periode, *Archeologie in Vlaanderen VIII*, 123 – 164.

DE GEYTER, G. (2001) *Toelichtingen bij de geologische kaart van België. Vlaams Gewest. Kaartblad 34-Tongeren. 1:50.000*, Brussel.

DE SCHAEETZEN Ph. (1951) *De Romeinen in Haspengouw*, in Ulrix F. (red.), *Limburgs Haspengouw. Bundel studiën uitgegeven bij gelegenheid van de honderdste verjaardag der stichting van het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap te Tongeren*, Hasselt, 47-75.

DUURLAND M. (2000), *Romeinse vindplaatsen in het landelijke gebied tussen Tongeren en Maastricht. Een inventarisatie en periodisering*, onuitg. doctoraalscriptie UvA.

HALKIN L. (1911) *La pierre à quatre dieux de Berg-lez-Tongres*, in Bulletin de l'Institut Archéologique liégeois, XLI, 223-235.

HANECA, K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. EN ERVYNCK A. (2016) Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. (Onderzoeksrapport 48, OE), Brussel.

KNAPEN M. (1963) *Oudheidkundige vondsten te Berg*, in Limburg, XLII, 1963, 58-61.

PAQUAY J. (1909) *Les paroisses de l'ancien concile de Tongres y compris les conciles de Hasselt et de Villers-l'Evêque démembrés du même concile*, in Bulletin de la Société d'Art et d'Histoire du Diocèse de Liège, XVIII, 58-64.

ROOSENS H. (1963) *Merovingisch te Berg-bij-Tongeren*, in Archeologie, 1, 41-42.

SEVERIJNS P. (1988) *Een greep uit de geschiedenis der kerkdorpen*, in J. Helse e.a. (red.), 2000 jaar Tongeren. 15 vóór Chr. tot 1985, Hasselt.

SEVERIJNS P. & S. VANDEWAL (2006), *Het verhaal van de Tongerse kerkdorpen (vervolg). De dorpen van de vroegere stadsvrijheid*, in Tongerse Annalen, 20, 4, 70-74.

VANDEGEHUCHTE C. & D. BOUVE (2005) *Inventaris Roerend Patrimonium. Sint-Martinuskerk Berg*, Hoeselt, 2005.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

VANSTRAELEN, A. (2000) *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 34-Tongeren*, Leuven.

VERHAGEN, J.W.H.P., RENSINK E. & CROMBÉ PH. (2011) Optimale strategieën voor het opsporen van Steentijdvindplaatsen met behulp van booronderzoek. Een statistisch perspectief (*Rapportage Archeologische Monumentenzorg 197*).

VERHOEVEN, M., G.R. ELLENKAMP & D.M.G. KEIJERS (2010) Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Echt-Susteren. Deelrapport II: Landschap en archeologie, *RAAP-rapport*. 1951.

VERHOEVEN, M.P.F. & KEIJERS D.M.G. (2011) *Landschap en archeologie in het Pajottenland. Een archeologische studie in het kader van de ruilverkaveling in de gemeente Gooik, Vlaams-Brabant, RAAP-rapport 2262*, Weesp, p. 30-32.

Websites:

dov.vlaanderen.be

klip.agiv.be

<http://cai.onroenderfgoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/thesaurus>

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.ngi.be

www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

